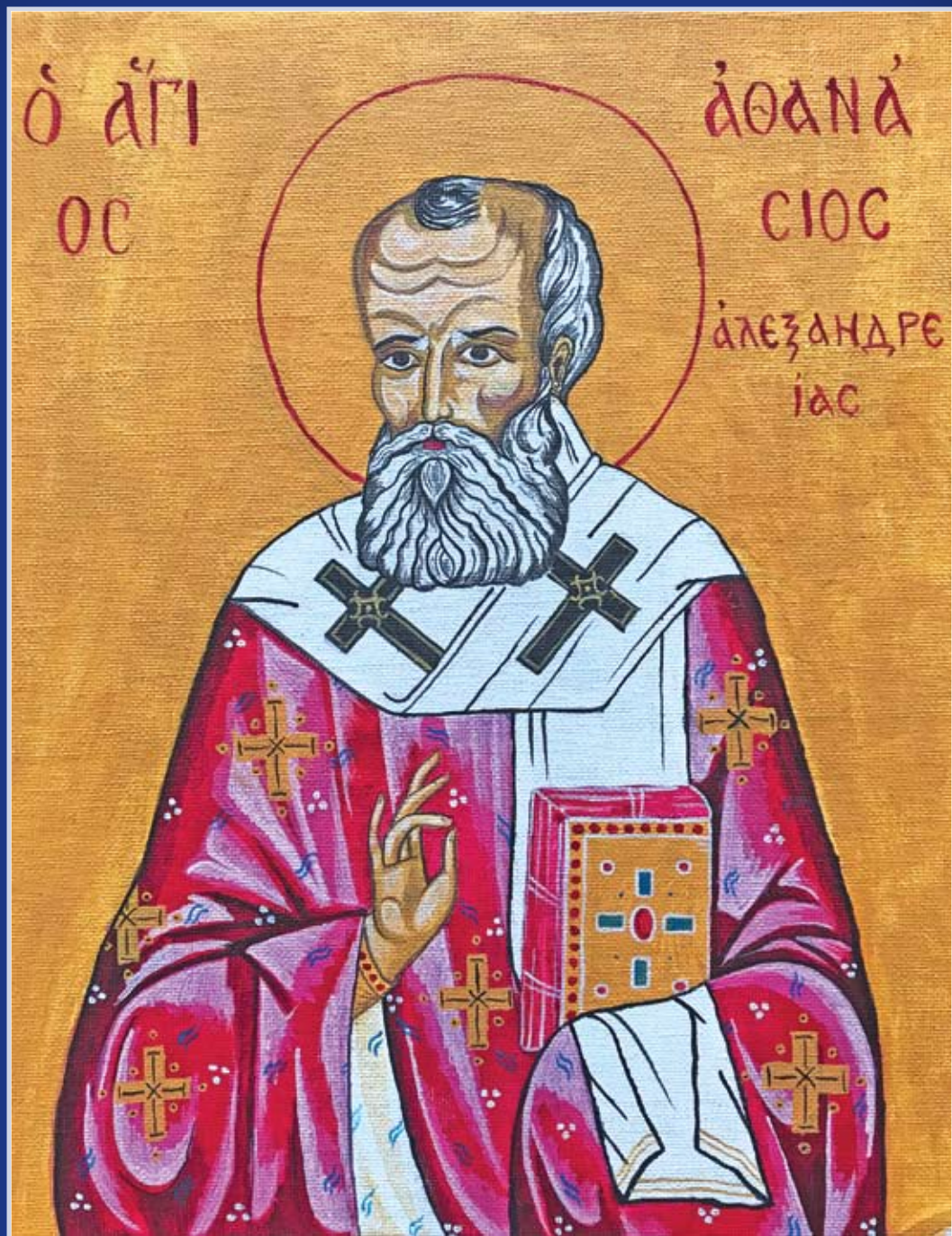

ЦЕТИЊСКИ БОГОСЛОВАЦ

Обновљени часопис ученика Богословије Светог Петра Цетињског

Број 6 • Година III • Децембар 2018.

Свети Атанасије Велики
Оџен Боричић, ученик IV разреда

Са благословом
Његовог Високопреосвештенства
Архиепископа цетињског и
Митрополита црногорско-приморског
г. Амфилохија

ЦЕТИЊСКИ БОГОСЛОВАЦ

Обновљени часопис ученика Богословије Светог Петра Цетињског на Цетињу

Број 6 • Година III • Децембар 2018.

Издаје:

Богословија Светог Петра Цетињског,
Цетиње

За издавача:

Протојереј–ставрофор Гојко Перовић,
ректор

Уредник:

Ђакон Душан Биговић

Лектура и коректура:

Ивана Јовановић

Дизајн:

Јереј Александар Орландић

Редакција:

Ученици Богословије
Светог Петра Цетињског

Штампа:

Арт Графика, Никшић

Тираж:

500

Уредништво:

Богословија Светог Петра Цетињског
Медовина бб, 81250 Цетиње, Црна Гора

Тел: +382 41 232 462; 231 246; 234 733

Факс: +382 41 230 075

email: bogoslovija@t-com.me

bogoslovija@gmail.com

www.bogoslovija.me

СIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISSN 2337-0890 = Цетињски богословац
COBISS.CG-ID 30424592

Васиона је сувише велика слика за уске рамове науке	2
Свештеночученик Васо Поповић	5
Српски добровољци из Босне и Херцеговине у Првом свјетском рату	6
О великопосној молитви	9
Манастири Овчарско-кабларске клисуре – мала Српска Света Гора	12
Послужимо ближњима милостињом и љубављу	18
Историја се не понавља	20
Ученици Цетињске богословије у Пакрацу, Загребу и Јасеновцу	21
Немојмо се оглушити о дар Христов	26
Стазама Светог Јована Владимира	30
Случајно те волим	35
Дар Богословији – нови минибус	37
Из живота Богословије у првом полугодишту школске 2018/19.	38
XXVII генерација богословаца	48

Насловна страна:
Ученици XXVII
генерације (2018–
2023) обновљене
Богословије Светог
Петра Цетињског са
својим разредним
старешином,
професором Благојем
Рајковићем

Епископ др Николај Велимировић

ВАСИОНА ЈЕ СУВИШЕ ВЕЛИКА СЛИКА ЗА УСКЕ РАМОВЕ НАУКЕ

Узалуд је говорити: случај!
Узалуд је викати: сујеве-
рица!

Догађаји су догађаји. Факта су факта. Могли се објаснити или не, факта остају факта.

Узалуд је гордо скривати очи у песак науке. Васиона је сувише велика слика за уске рамове науке.

Узалуд је трпати све необјашњиво и чудесно под архивске нумере телепатије, халуцинације, сугестије и аутоугестије. Незнање се не објашњава незнањем. Факта се не могу сматрати објашњеним ако им се само надене неко грчко име, ако се ставе под рубрику неког фантастичког назива. Па још утврдити број тих рубрика, и не дозволити отварање нових – има ли што недаровитије у роду људском?

Европску науку срамоте многобројни недаровити научници, који се плаше речи: Не знам! Част даровитим, који са трепетом посматрају пучину свога незнања поред шкољке свога знања. Да ли је то само у Европи и Америци случај, да Незнање виче: Знам, а Знање: Не знам?

Ко има данас више знања из области позитивне науке од даровитог Николе Тесле? Па ево како тај чувени зналац отворено говори о несигурности онога што недаровити научници сматрају као догму сигурним знањем: „Најчуднија је ствар”, каже Тесла, „заблуда научног ума последњих двадесет и пет година. За то време теорија релативитета, електрона, радиак-

Свети владика Николај

тивности и друге биле су разрађене и развијене до високог степена. Па ипак, вероватно 90% онога што се данас сматра научном истином није ништа друго до неостварен сан. Исто тако идеја атома ствар је маште и нема никакве везе с теоријом о електрону, јер нико не зна шта је он у ствари...”

У наше доба сами научници су довели у сумњу сва знања људска, не само научне теорије него баш и она позитивна знања, која су се предавала у школама као светиња у коју се није смело сумњати. Не само да угледни научници обарају теорију Дарвинову, теорију еволуције, теорију квантума материје, теорију Кант–Лапласову о неболузама него устају отсудно и против свих „позитивних“ знања сматрајући их релативним и непоузданим. Некада смо се ми као гимназисти придруживали нашим наставницима у исмевању „глупог“ веровања прошлих покољења као да се Земља не креће. Међутим данас први међу првим научницима јављају се са тврђењем, да се Земља заиста не креће. Кад су питали чувеног јеврејског научника Ајнштајна о томе, он је одговорио: „Ја држим, да се Земља и креће и не креће!“

Зар је ово озбиљан одговор озбиљног научника?

При овако незавидном стању савремене науке, стању забуне, хаоса и противречности, духовни доживљаји, ма колико они били необични, истичу се са већом снагом, намећу се с неодољивошћу, тискају се у масама, и императивно захтевају озбиљну пажњу и озбиљну студију, нимало мању од чулних предмета и доживљаја.

Примери изнети у овој књизи само су један сноп на њиви људског живота, прекривеног таквим снопљем. Ту се не износе сви примери који су се чули и сазнали, него само они који су карактеристични и достоверни. Неки од ових примера су слични библијским чудесима, док други опет представљају понављање оног духовног искуства које је у прошлим временима доживљено и у предању црквеном забележено. Библија и црквено Предање и јесу право мерило у оцени свега чудеснога што се догађа у свету и у животу људи. Ко се служи тим мерилом, неће пасти у заблуде спиритизма, ни окул-

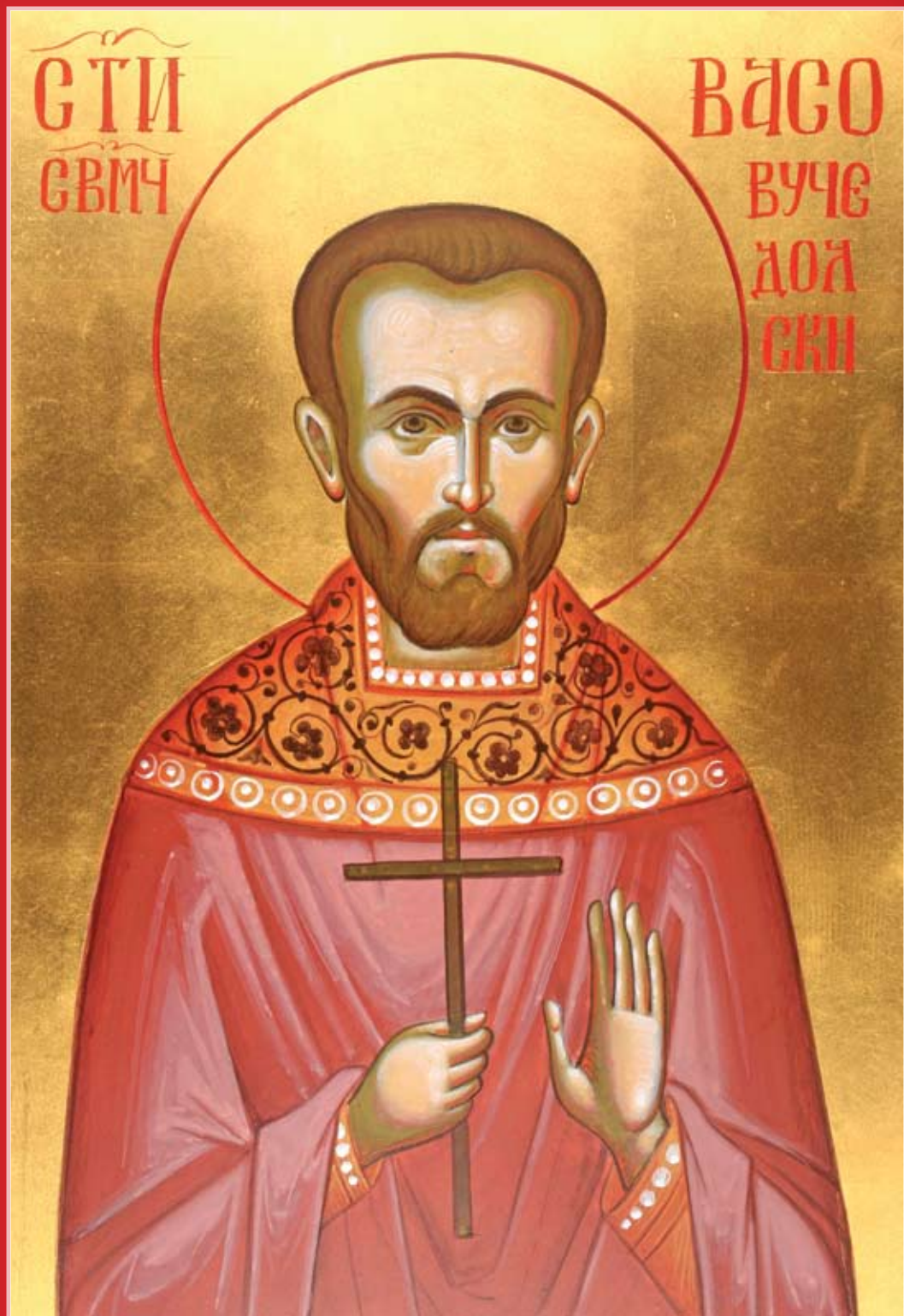
*Стварање свијета,
француска минијатура из XIII в.*

тизма, него ће знати р а з л и к о в а т и д у х о в е , то јест разликовати истину од обмане, и светлост од таме, и стварност од симбола.

Какав је закључак од оваквих догађаја и доживљаја? Могућ је само један једини разуман закључак, а то је:

Бог управља светом и руководи животом човечијим. Бог дејствује непрекидно и непрестано на безбројне начине, да људе приведе истини и спасењу. Постоји једно пребогато духовно царство Божје, у које прелазе све праведне душе из овога света кад се одвоје од тела. Постоји само један закон, закон правде Божје или закон морални; све остало што се зове законом сенка је и символ овога великог и вечног закона Божјег...

Предговор књизи др Радована Казимировића, „Креманско пророчанство – шајанствене појаве у нашем народу“, Београд, 1940.

Икона свештеномученика Васа Вучедолског, рад презвитера Николе Радовића

Свештеномученик Васо Поповић

парох вучедолски

Јереј Васо Поповић, син Петра и Јованке рођ. Шеровић, рођен је 10. маја 1914. године у Баошићима у Боки. Цетињску богословију је завршио са одличним успјехом, а свештенички чин примио је 1939. године. Рукоположио га је викарни Епископ будимљански Николај (1874–1943). Рат га је затекао у Вучедолској парохији. Отац Васо Поповић је убијен од стране партизана почетком јануара 1942. године, а потом је бачен у јаму. У памћењу је остао хришћански узвик овог Свештеномученика. Он је тада довикнуо својим убицама: „Платићете за ово пред Богом и пред људима”. О страдању јереја Васа Поповића говорио је протојереј Милош Перовић из Никшића и на основу његових казивања знамо о страдању јереја Васа Поповића. Крајем 1941. године Васо је заједно са Ристом Бјелицом, председником вучедолске општине, ухапшен од стране комуниста и одведен у манастир Пиву, а одатле у Горње Поље. Партизански комадант је питао оца Васа да му поклони живот под условом да приђе комунистима. Васо на то није пристао. Потом га је подсетио на

то да му остају жена и дијете, али га је отац Васо прекинуо, рекавши да његова породица остаје на Божијој милости. Поново је упитан да ли му је жао што гине.

Свештеномученик Васо Поповић

„Жао ми је што гинем од најсрамније пушке у Црној Гори, а то је твоја“ – рекао је Васо Поповић.

Видјевши таквог духовног лава, партизански комадант му је још једном понудио да буде његов војник.

„Не! Не пристајем! Ја сам војник Христов и ничији више“ – рекао је исповједнички отац Васо Поповић.

Одатле је одмах одведен, убијен и бачен у јаму Котор код Видрована, заједно са Ристом Бјелицом.

Њихове мученичке кости и дан данас се налазе у јами Котор код Видрована, на дубини од 33 метра, заједно са још 300 невиних, убијених на правди Бога, од стране пријеког суда на чијем је челу био Сава Ковачевић – Мизара.

Приредио:

Александар Дедић, маџуранџи

Извор: Велибор В. Цомић, „Страдање Србске Цркве од комуниста”, Свешћора, Цетиње, 1997.

Српски добровољци из Босне и Херцеговине у Првом свјетском рату

Као што је познато, почетком XX вијека већи дио територије коју је насељавао српски живаљ био је под аустроугарском окупацијом: Босна и Херцеговина, Далмација, Истра, Славонија, Лика, Кордун, Срем, Банат, Бачка... Под српском заставом су само били Краљевина Србија (1882) и Краљевина Црна Гора (међународно призната као независна кнежевина од 1878, а као краљевина од 1910). Те двије државе су у Првом свјетском рату поднијеле стравичне жртве. Многе су куће остале пусте послије рата. Ни у земљама које су биле под аустроугарском монархијом стање није било добро. Тамо су српским породицама зулум чиниле највише муслиманске и усташке јединице. Али оно што је тамо био шлаг на торту јесте то што је сама аустроугарска власт то дозвољавала и намјерно затезала односе тамошњег становништва са Србима, допуштајући и прије Великог рата насиље над српским становништвом, правећи се притом као да се ништа не дешава. Међутим, прави терор над Србима у Босни и Херцеговини почео је непосредно послије убиства аустроугарског престонаслједника Франца Фердинанда у Сарајеву, 28. јуна 1914. године.¹ „Општи атак на Србе у Босни и Херцеговини, 1914. године, почео је пред само избијање рата, 26. јула, ка-

да је у Бечу објављено пет царских наредби, којима су, уз преношење права политичке власти на војне инстанце у Босни и Херцеговини, суспендоване законске одредбе о слободи личности, неприкосновености стана, о удружењима, неповредивости и тајности писама, слободи штампе, и тако даље. Већ у првом налету похапшени су сви познатији Срби „на које се и најмање сумњало, од којих су неки мучени по затворима а други употребљавани за таоце на железници, мостовима и другим јавним грађевинама; више талаца је побијено, често само под изговором неке сумње”². Муслиманске и хрватске масе биле су тада отворено позване да крену на Србе. У обнародованом прогласу Сарајевског градског заступства, на примјер, позвано је „пучанство да такве елементе, који се дају на овакве злочине, из своје средине истријебе. Бит ће света дужност пучанства, да ту срамоту оперу”³. Убрзо је сваковрсно насиље над Србима узело такве размјере да је реаговао и сам бечки двор – „На захтев владе, цар Франц Јозеф писмено је 19. септембра, наредио Врховној команди да сместа упозори све подређене јој војне инстанце, да налоге за хапшење смеју издавати само на основу *тешко оишужујућих елемената*”⁴, а земаљски поглавар Оскар Поћорек је био принуђен да, ради успостављања реда, већ 29. јуна

1 Бошко Антић: Срби из Босне и Херцеговине под окупацијом Аустроугарске (<https://stanjestvari.com/2017/01/13/antic-srbi-u-bih-pod-austrougarskom/>)

2 Исто
3 Исто
4 Исто

Девасиране и оиљачкане шрџовачке радње Срба у Сарајево након Сарајевској ашеништа 1914. године

Српска интелигенција осуђена на „велеиздајничком“ судском процесу у Бања Луци 1915-1916. године

прогласи преки суд у Сарајево.⁵ Упркос томе, насиље није јењавало – а све је то правдано „тешко оптужујућим елементима“. На хиљаде и хиљаде људи је интернирано по логорима, основаним како у Босни тако и по аустроугарској монархији. Војни судови који су оснивани по Босни су доносили само смртне пресуде, чак и без испитивања и провјеравања. Но, „и поред масовних хапшења, депортовања, судских процеса и многобројних стрељања, посебно становништва поред српске и црногорске границе, Срби из ових крајева нису савили врат. Они су се масовно пребацивали као добровољци у српску војску. Ниједан Босанац и Херцеговац, који се нашао изван свог завичаја, није остао а да се није јавио као добровољац у српску, црногорску или неку савезничку војску. А они који су присилно мобилисани у аустроугарску војску у масама су дезертирели и прелазили у српску војску. Босанскохерцеговачки добровољци представљали су зна-

тан проценат српске и црногорске војске. У почетку су били највећим делом у четничким одредима, а касније су формирана три, а затим и четврти, добровољачка батаљона. Само у Првој српској добровољачкој дивизији било је 5.000 Срба из Босне и Херцеговине. Своју храброст босанскохерцеговачки добровољци показали су посебно под командом војводе Војина Поповића Вука, у свим његовим славним биткама, посебно на Јадру, код Конатица и на Кајмакчалану.⁶

Припадници тих јединица били су чувени по храбрости јер су били на дојени осветом према Аустријанцима, и муслиманима и Хрватима који су им куће спаљивали, имања одузимали, чланове породица убијали... Мада било је и људи који су ишли да би потукли царску војску, да би подржали браћу Србе с друге стране Дрине. Такође, било је оних који су успјели да утекну војним судовима и затворима и који су прелазили с друге стране да би нашли спас. Многи од оних који су

прелазили преко „хладне воде Дрине“ су и страдали у том покушају. Умирати би како од аустријског барута тако и од злогласне ријеке која је била брза и која је многе утопила. Но, и судбина њихових породица скоро увијек је била трагична. Колико су они на фронтима патили толико су им породице кућама патиле – што од насиља, што од немања крова над главом и хране... Трпјели су страшна насиља а неријетко и животима плаћали преласке својих у србијанску војску. Углавном би их властима издавали муслимани и Хрвати. Тада би, у име закона, долазили злогласни шуцкори, који су у Босни били састављени углавном од муслиманског живља, и чија су дјела заправо била мимо закона, како овоземаљских тако и небеског.

Ни данас, нажалост, немамо тачне податке колико је било добровољаца из Босне и Херцеговине у србијанској војсци, нити знамо поименице ко је све био. Разумљиво је зашто не постоје писани подаци, јер ко би све њих пописао док у држави бјесни рат. Оно

што је остало јесу приче старих људи – синова, рођака или познаника тих добровољаца. Углавном је одлазило у добровољце по неколико чланова фамилије или више људи из једнога села. Није из свих крајева Босне и Херцеговине број добровољаца био исти. Житељи градова или приградских насеља и села су због великог броја полицајаца и шуцкора су рјеђе прелазили у односу на оне из забаченијих крајева. Такође, Срби који су живјели крајевима ближе Сарајева, као што су Романија, Калиновик, Фоча, такође су имали проблема око одласка због велике концентрације полиције и шуцкора.

Из свега наведеног можемо да видимо да стање српског народа није било лако нигдје, ни с једне ни с друге стране Дрине. И једни и други су имали велике проблеме на свој начин. Међутим, како су и једни и други поднијели након ослобођења спајање под једном државом са оним људима којих су их убијали, мучили и имања им одузимали остаће за историографију непознато.

О ВЕЛИКОПОСНОЈ МОЛИТВИ

Бесједа одржана у Цетињском манастиру током Часној постоа 2018,
као вјежба из предмета Омилитика

Уиме Оца и Сина и Светога Духа. Високопречасни оче ректоре, часни оци, уважени професори, драга браћо и сестре,

Као што сви већ знамо, прошле седмице је почео Васкршњи или Велики пост. Иако је већина нас чула у бесједама у току припремних седмица или прочитала понешто о суштини поста, ми људи ипак често заборављамо да размислимо о тој суштини – шта је то пост и шта значи истински постити. Наиме, општепознати тјелесни пост или пост храном је само површно загревање суштинске дубине поста. Пост храном се искључиво практикује са овим другим, могу слободно рећи и важнијим, духовним постом. Тај пост се огледа обуздавању наших страсти и очишћењу од гријехова.

Гријех, још један појам који се често помиње а о ком се мало размишља. Једна од карактеристика овог поста јесте молитва која се чита током великопосних служби. Ту великопосну молитву је написао Свети Јефрем Сирин, теолог и диван светитељ из 4. вијека. Ова се молитва састоји из три дијела, а њен први дио говори о гријеху: *Господе и Владико живоша моја, дух љеносији, унинија, властољубља и иразнословља, не дај ми.*

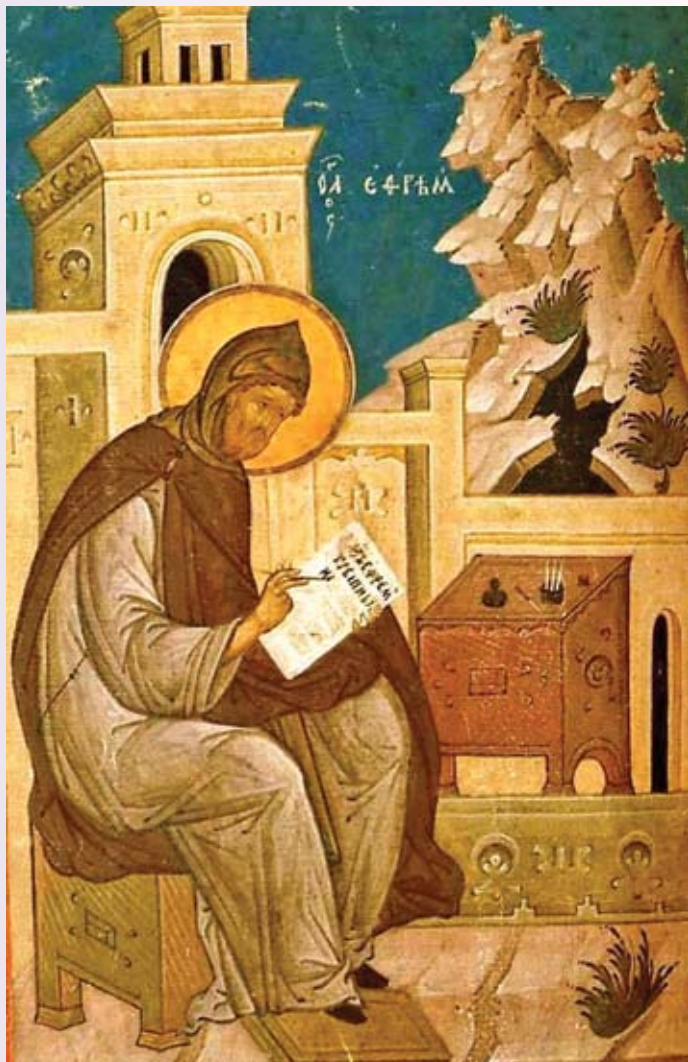
Када неко помене ријеч „гријех“, прве асоцијације су нам гријехови попут крађе, прељубе, убиства и сл, али се нико не запита шта је претходило томе, гдје су сами почечи. Управо ови

гријехови које је Свети отац Јефрем набројао коријени су сваког гријеха.

Основни гријех је љеност. На први поглед потпуно безопасно и безначајно. Сви смо ми свјесни да нам она не иде на корист, али недовољно знамо колико нам заправо штети. Та љеност, та пасивност целокупног бића нас трује. И нас и нашу духовну енергију. Добро су наши стари говорили: *Докон мозак, ђавоље итралиштие*. Нечастиви нам лукаво шапће: „Чему то? Зашто бих се замарао тиме?“, и ми људи, по природи грешни и несавршени, послушамо тај шапат и почињемо се себи оправдавати изговорима: „Ма не могу сад, не да ми се, сјутра ћу“. То сјутра се претвори у прекосјутра, то прекосјутра у следећу седмицу и на крају у никад.

Љеност, као једно од основних обољења душе, вуче за собом одређене последице. **Води нас у стање унинија, тј. безнађа.** Свако од нас је несумњиво искусио тај чудни осјећај малаксалости душе, кад нам се живот наједном учини празним и бесмисленим. Свјетлост радости у души се мијења у сумрак туге. Тиме показујемо да немамо нимало поштовања према себи јер нас то духовно сакати. То је униније. Униније има исте последица по душу као и љеност, ако не и горе.

Трећи гријех који Свети Јефрем Сирин наводи у молитви је гријех властољубља. Са овим већ прелазимо са унутрашњих проблема душе на спољашње, јер се ово властољубље не

Прејодобни Јефрем Сирин

односи само на пожуду за политичком или каквом већ влашћу него и на наш однос према другима. Уз љеност и униније човјеков живот је сведен на бесмисленост и празнину и човјек постаје безобзиран и себичан. Почине да гледа на ствари само са гледишта: „Како то може да иде у корист **мојих** жеља и **мојих** потреба? Како се могу окористити тиме?” Ставља себе на централно мјесто и користољубљем затрпава оно мало душе у себи. Трагичност властољубља се испољава и у непоштовању

других, јер ако не поштујемо себе, не можемо поштовати ни друге. Гријех властољубља су **љеност** и **униније** усмјерено против других.

И још сад, **празнословље**. Гријех који нам се чини још безначајнији и од љености. Ђаскање је свакодневна појава, али гријех празнословља се не односи само на бесмислене разговоре него и на клевету, трачарање, издају и лаж. Чак иако смо нешто нехотице рекли, колико пута нас је то коштало живаца и нервирања. Клевета, превара и лаж, намјерно или ненамјерно, повријеђивање су другог, исто као и властољубље. Покушавамо оштетити и омаловажавати неког да бисмо се ми дигли и осјетили супериорнијим.

На ова четири гријеха можемо гледати на следећи начин. Замислимо нашу душу као наш стан,

кућу, мјесто гјде живимо. И

ова четири гријеха су ствари које треба да избацимо, да их се отарасимо. Е сад, у другом дијелу молитве Свети отац Јефрем набраја ствари које треба да унесемо у тај стан, тј. врлине које треба да стекнемо и чувамо у нашој души: *Дух ијеломудрености, смирености, шриљења и љубави даруј мени, слуги Твоме.*

Насупрот сваком гријеху, Свети Јефрем Сирин је поставио по једну врлину. **Насупрот гријеха љености који**

представља празнину душе стоји **цјеломудреност**, тј. цјеловитост душе која се огледа у чистоти умовања, чистоти размишљања. Сваки гријех је у почетку био само помисао, послата од ђавола, а на нама је хоћемо ли је прихватити или одбити. Ако бисмо могли настојати да што више његујемо чистоћу размишљања, онда бисмо гријехе сасијецали у корену, исто као што је љеност сасијецала нашу духовну енергију.

Као плодови чистоће размишљања долазе врлине смиреноумља тј. понизности и трпљења. Огреховљен човјек је горд и нестрпљив. Хоће све и то хоће одмах. Слијеп је па не препознаје да су стрпљење и понизност божанске врлине. Наравно, Свети отац Јефрем није искористио ријечи понизност и трпљење у смислу некаквог робовања или мучења него као стицање духовне мудрости и љубави према Богу и ближњима.

И на крају, **љубав**. Љубав је ријеч којом онајближе описујемо Бога кога је немогуће описати. Љубав је уједно и метод и циљ свега, јер све што радимо треба да радимо са љубављу и из љубави према Богу и ближњима, да бисмо се макар мало удостојили Божије љубави, дара који нам је Бог подарио. Љубав је круна и плод свих врлина, сврха и циљ свега доброг на овоме свијету.

Ова прва два дијела молитве се међусобно објашњавају и прожимају и обухваћени су трећим, завршним дијелом: *О, Господе Царе, даруј ми да сагледам тријехе своје и да не осуђујем браћа своја, јер си благословен у вјекове вјекова. Амин.*

Наиме, Свети Јефрем је био свјетлан још једне, крајње опасности. **А то је гордост.** Јер иако успијемо напредовати у врлинама и очистити се од наведених гријехова, ђаво види плод-

но тло да нам убади помисли које има фарисеј из оне познате јеванђељске приче: „Хвала ти, Боже, што нисам као овај цариник – редовно постим, дајем десетак од свега што стекнем...”, и слично. Је ли Њему милији горди и хвалисави фарисеј или цариник скрушен покајањем? Који се од њих двојице оправдао? Оправдао се цариник, јер како пише у Јеванђељу: „Сваки који себе узвиси, понизиће се”. То су гријехови гордости и осуђивања којих се морамо увијек пазити јер је наша људска природа подложна гријеху, а ђаво је доста лукавији од нас, а како се каже у Матејевом Јеванђељу: *Тај се род изио ни само поштом и молишвом.*

Овом молитвом смо такође позвани и на **активност**, јер иако смо успјели напредовати у врлинама, потребно је то и примијенити. На то је мислио Свети апостол Јаков написавши у својој Посланици: ***Вјера без дјела мртва је.*** Боље је учинити добро дјело и показати љубав или трпљење него убиједити себе да ту љубав или цјеломудреност или трпљење посједујеш али не и дјела у којима се то може видјети. На крају крајева, тај добар гест може мотивисати и друге људе да почну својим животом свједочити Христа.

Древне ријечи великопосне молитве, која је тако једноставна и сажета а ипак представља срж нашег покајања и нашег спасења, урезале су се дубоко у живот и постојање Цркве и мислим да ову молитву не треба само понављати у вријеме поста него читаве године, не само на богослужењима него и у својим кућама.

Нека нас Господ Бог укријепи у молитви, и да нам снаге да одолимо искушењима и обуздамо страсти.

Нека Му је слава у све вјекове вјекова. Амин.

МАНАСТИРИ ОВЧАРСКО-КАБЛАРСКЕ КЛИСУРЕ МАЛА СРПСКА СВЕТА ГОРА

О клисури

Овчарско-кабларска клисура представља једно од највећих природних блага Србије. Нази се у западном делу Србије, удаљена је 18 километара од Чачка и краси је река Западна Морава која настаје од мањих река, Ћетиње и Моравице. Највећа дубина клисуре је у њеном средишњем делу и она у односу на врх Каблара износи око 620 m, а у односу на врх Овчара 710 m. Основно природно обележје клисуре чини рељеф, пре свега упечатљиви масиви Овчара и Каблара, по којима је клисура и добила име. Стрме и стеновите стране Каблара и његови шумски комплекси крију бројне врсте очуване флоре. Карактеристичне врсте у клисури су руј, граб, липа, црни јасен, хајдучка опута и ловоролисни јеремичак. Фауна је такође богата, а то је последица добре очуваности и разноврсности станишта (шумска станишта, стене, литице, водена станишта, пашњаци и ливаде). Често се могу видети шумска корњача, барска корњача, јазавац, дивља мачка, сиви соко, сури орао, сива чапља, јаребица камењарка... Клима Овчарско-ка-

„Нећемо погрешити ако кажемо да је мала Српска Света Гора окађена тајманом уз усрдне даноноћне молитве калуђера за спас и слободу српског народа. Сва она напојена је сузама страдалника и светом крвљу мученика и незнатих јунака за Крст часни и слободу златну“.

Архимандрит Јован Рагосављевић, својевремено сабраш манастира Благовештења

бларске клисуре је умерено-континентална. Најутицајнији климатски фактори су планине Овчар и Каблар које утичу на климатске разлике клисуре у односу на њену околину. Температура на врху Овчара и Каблара увек је за неколико степени нижа од температуре на обалама Западне Мораве, а разлог томе је висинска разлика. Поред ових богатих природних дарова клисуру такође краси и рехабилитациони центар „Овчар Бања“.

Она је благотворна за оне који болују од реуме, артрозе, спондилозе, као и за опоравак након прелома костију.

Манастири

Овчарско-кабларске клисуре

У сенкама шума, на обали реке, на малим заравнима приљубљеним уз стене крије се десет средњовековних манастира, јединствених по месту у коме се налазе и времену када су настали. Ови манастири чине право национално благо. Осим што представљају специфична архитектонска здања, у овим манастирима су вредни монаси вековима прикупљали, преписивали и чували књиге, зборнике, беседе... Тако је и Вук Караџић, посетивши једном

приликом овај крај и манастире, пронашао зборник, односно именик са преко хиљаду српских имена и унео их у свој „Речник“.

На релативно малом простору подигнуто је између XVI и XIX века десет манастира. На десној страни Западне Мораве, на падинама Овчара су манастири: **Ваведење, Вазнесење, Преображење, Сретење и Св. Тројица**, а на левој страни на падинама Каблара су манастири: **Благовештење, Илиње, Јовање, Успење и Никоље**. Ови манастири носе имена по црквеним празницима и грађени су у чувеном архитектонском стилу моравске и рашке школе. Због свог вишевековног трајања, ови манастири представљају јединствено културно, уметничко и историјско наслеђе. Путеви до манастира су проходни, а може се до њих доћи и обележеним планинским стазама уз уживање у погледу на природне лепоте, шумовите планине и Западну Мораву.

Манастир Ваведење

Манастир Ваведење се налази на самом улазу у клисуру. Стилске карактеристике храма упућују на XVI век као период градње. Претпоставља се да је порушен и напуштен 1690. године, а да је обнова манастира уследила 1797. године. Црква манастира Ваведења је једнобродна грађевина са полукружном олтарском апсидом. Храм није фрескописан, а постојећи иконостас је из 1972. године.

Манастир Вазнесење

Манастир Вазнесење се налази на северним падинама Овчара. Због свог положаја није уочљив путницима који пролазе кроз клисуру. Може се претпоставити да је изграђен на темељима

Манастир Ваведење

Манастир Вазнесење

Манастир Преображење

Манастир Срешење

старијег манастира, али о томе нема тачних података. Захваљујући једном рукописном јеванђељу, написаном у манастиру 1570. године, са сигурношћу се може тврдити да је манастир постојао у XVI веку. Црква манастира Вазнесења је мала и нижа једнобродна грађевина са такође ниском куполом и полукружном олтарском апсидом.

Манастир Преображење

Манастир се данас налази на северним обронцима Овчара, а некада се налазио на месту данашње железничке станице у Овчар Бањи. Први помен о манастиру везан је за 1525. годину. Стари манастир Преображење је порушен како би се изградила пруга према Ужицу. Тадашњи епископ жички Николај Велимировић покренуо је иницијативу 1938. године за изградњу новог манастира. Црква новоподигнутог манастира је квадратног облика са ниском олтарском апсидом. У цркви су фрескописани само купола и олтарска апсида. У односу на остале овчар-кабларске манастире, овај се манастир одликује по томе што нема парохију, а братија живи од израде воштаних свећа.

Манастир Сретење

Манастир Сретење налази се на падинама Овчара. Према досадашњим истраживањима, подигнут је у XVI веку када се и први пут помиње. Манастир је у више наврата био спаљиван и рушен. Обновљен је у XIX веку, захваљујући монаху а касније и владици Никифору Максимовићу. Манастир има зидани иконостас, што га издваја од осталих манастира у клисури. У њему је сачувано неколико рукописних књига као и мермерна крстионица и икона Пресвете Богородице из XVIII века.

Манастир Свете Тројице

Манастир Св. Тројице, по својој архитектури најлепши у Овчарско-кабларској клисури, смештен је на југозападним падинама Овчара, а потиче из XVI века. Црква манастира је једнобродна грађевина са правоугаоним певницама и куполом изнад средишњег дела цркве. У манастиру се налази један велики престони златни и срмом извезен крст од велике вредности, као и две јединствене престоне иконе – Спаситељева и Богородичина.

Манастир Свете Тројице

Манастир Благовештење

Манастир Благовештење налази се на падинама планине Каблар. Ово је један од ретких манастира у Овчарско-кабларској клисури за који се тачно зна када је подигнут. Натпис који се налази изнад улаза у цркву говори да је храм подигнут 1601/2. године. Храм је изграђен у рашком градитељском стилу и по архитектури је после манастира Св. Тројице најлепши манастир у Овчарско-кабларској клисури. Манастир Благовештење поседује један од најлепших иконостаса из прве половине XVII века, рађен у дуборезу. Фреске манастира са представама Светог Ђорђа и кнеза Лазара убрајају се у једне од најлепших фресака Србије из прве половине XVII века. Током 1945. године из манастира Вујан се у Благовештење преселио потоњи патријарх српски Павле, тада још увек искушеник, тада једини у манастиру са завршеним Богословским факултетом. Он ће 1948. године овде примити и монашки постриг. Данас је Благовештење женски манастир.

Манастир Благовештење

Манастир Илије

Манастир Илије (црква Св. Илије)

Црква Св. Илије се налази на једном лепом и шумовитом вису изнад манастира Благовештење. Претпоставља се да су је благовештењски монаси подигли као свој метох. Изграђен је на темељима старог манастира 1938. године.

Манастир Јовање

Манастир Јовање

Манастир Јовање налази се на левој обали реке Западне Мораве. Претпоставља се да потиче из XVI века. Трудом Св. владике Николаја Жичког, манастир је 1936. године обновљен, а доласком дванаест сестара из манастира Калиште, Јовање је постало први женски манастир у Овчарско-кабларској клисури. Манастир је доживео потоп 1954. године а потом је поново изграђен. Највреднија драгоценост у овом манастиру је свакако чудотворна икона Пресвете Богородице Брзопомоћнице, коју је ту донео 1917. године Серафим, Рус, духовник манастира.

Манастир Усење

Манастир Усење

Манастир Усење се налази на узвишењу изнад манастира Јовање и видив је са свих страна клисуре. Сматра се да потиче из XIV века. Спомиње се чак и у неким турским изворима из 1536. године. Срушен је у XVII веку, а обновљен је 1939. године, а затим и 2001. године на темељима старог манастира. Црква манастира је уска, правоугаоног облика, без икаквих украса и никада није била живописана.

Манастир Никоље

Манастир Никоље је подигнут на падинама Каблара. На основу архитектонских карактеристика сматра се да потиче из средњег века. Иконографију карактеришу прикази великих сцена из Христовог живота. Архитектура цркве манастира Никоље је скромна, међутим ово је једини манастир у клисури који није био рушен и остао је сачуван у изворном облику.

Капела посвећена Светом Сави – Савиње

Ова капела налази се на стрмим кречњачким литицама Каблара, у каменом удубљењу у којем извире вода. Подигнута је 1938. године и није настањена. Иконостас је осликан 1965. године и рад је професора богословије Младимира Тодоровића.

Извори:

Перо Вишњић, „Саборник српских манастира”, Лозница 2012.

„Манастири Овчарско-кабларске клисуре – Српска Света Гора”, Чачак, 2014.

Фото:

Владимир Мијаиловић,
https://sr.wikipedia.org/wiki/Овчарско-кабларски_манастири

Манастир Никоље

Савиње

ПОСЛУЖИМО БЛИЖЊИМА МИЛОСТИЊОМ И ЉУБАВЉУ

*Бесједа одржана у Цетињском манастиру током Часног поста 2018,
као вјежба из предмета Омиљеника*

Ако се неко пита, браћо и сестре, кад је најбоље вријеме за пост, и какав то пост треба да буде, одговорићу вам!

Сада смо ушли у Часни и Велики пост, нарочито вријеме за пост и молитву. Али не само да постимо тако што нећемо јести масну храну, већ и да постимо чинећи добра дјела милостиње, да постимо без стреса и нервозе, тако што ћемо се мало више препустити вољи Божијој. Ево нам прилике да нашем брату и сестри опростимо за неко недјело које нам је можда раније учињено, по оној ријечи Светог Јефрема Сирина коју у посту сваки дан казујемо: Дај Боже да сагледам сагријешења своја и не осуђујем брата свога.

Чинимо милостињу, и тако покажимо дјелатну љубав према ближњима нашим. Можда ћемо помислити – лако је богатоме дати помоћ другима када ни он сам не зна колико има. А да ли је богати младић из јеванђелске приче тако лако продао све своје имање и пошао за Господом. Није. Пуно је теже ономе који има много да се тога одрекне. Колико тога бисмо се ми одрекли ради наших ближњих? Свако од нас при себи има свој новчаник. У нашим новчаницима немамо много новца. Када заврши вечерња молитва, и изађемо испред манастира, да нам један сиромаш тражи помоћ, колико би нас поклонило свој новчаник ономе који можда нема хљеба да једе?

Преиспитајмо себе, колико смо спремни да служимо другима! Наш

Господ, Исус Христос, толико да је и апостолима ноге опрао. А колико сам ја спреман као старији ђак да послушам молбу оног млађег? Вјероватно не бих ни у продавницу отишао ако би ме замолио, а камоли ноге да му перем.

Можда ћете помислити, да ли уопште и постоји неко ко може ово да испуни?

Ево човјека који не само што је свој новчаник оставио својем народу и сиротињи, већ је и постао слуга свих, понизивши се до границе онога који спава са коњима и магарцима, како би се уздигао до Царства небескога.

Овај човјек се звао Стефан Немања, син Завидин, рођен на овим просторима, и крштен у данашњој Подгорици; а као најмлађи међу својом браћом, постао жупан рашки. Својом мудрошћу је проширио границе државе и даљим потомцима оставио добре темеље за развитак. Упоредо са развијањем државе, бринуо је Немања и о чистоти вјере православне; знамо да је јеретике који су се тада нашли у његовој држави „довео к познанију права“. А у црквама које је он градио и подизао у славу Божију, били су православни вјерници који су се молили Богу не гледајући ко је ко, знајући да су пред Богом сви исти.

Међутим једна ствар га је мучила, то је био одлазак његовог најмлађег сина Растка на Свету Гору. Стефана је током читавог његовог живота копкало питање како је то Растко оставио

престо и отишао. Да би и ово питање ријешио, Стефан одлази код свога сина у Земљу монаха. Оставља све што има, па и жупанску власт и част и одлази на Свету Гору. Тамо се он није поставио у односу на монахе као краљ, већ са поштовањем и чашћу, јер је сматрао да су они богатији од њега, јер имају благодат Духа Светога. Жудећи за истом оном духовном снагом коју је имао његов син, Стефан Немања се монаши и добија име Симеон.

Овим започиње нова историја за наше владаре, који су, по узору на свога родоначелника, постајали и сами богоугодни владари.

Замислите ви, драга

браћо и сестре, колики је био подвиг и колику је жртву Богу принио Свети Симеон Мироточиви! Имао је све: моћ, новац, славу. Био је краљ! И све то оставио и предао свој живот Богу.

Овај човјек је и послјије хиљаду година трпљења критике од стране историје у нашем народу остао свијетлога образа. То нам говори да је он заиста био Божији угодник и читав свој живот посветио Њему.

Нека би и нама Господ дао врлине које су крајне овога дивнога краља, како бисмо и ми били тамо гдје је он данас – у Царству небескоме. Амин.

Сусрећ Светиої Симеона и Светиої Саве на Светиој Гори

ИСТОРИЈА СЕ НЕ ПОНАВЉА

Свешћеномученик Венијамин на большевичком суду

Б ольшевици долазе да ухапсе митрополита Венијамина, петроградског архијереја (касније ће бити стрељан). С њима је и познати проповедник, свештеник Александар Ваведенски, большевички шпијун и будући вођа обновљенаца. Лицемерно, он прилази владици Венијамину, и тражи благослов.

– Немојте, оче, нисмо у Гетсиманији – каже му преосвећени христоносац.

Из књиџе:

„Од осмеха до љремурдросџи – анџолоџија љравославноџ хумора“, Беоџрад, 2015.

УЧЕНИЦИ ЦЕТИЊСКЕ БОГОСЛОВИЈЕ У ПАКРАЦУ, ЗАГРЕБУ И ЈАСЕНОВЦУ

Благословом Светог архијерејског синода Српске Православне Цркве и Управе школе ученици III и IV разреда Цетињске богословије, у пратњи професора протојереја Арсенија Радовића и Аполона Мишченка боравили су од 5. до 8. септембра 2018. године у четвородневној посети у епархији Славонској и учествовали у прослави Јасеновачких мученика.

На пут смо кренули 5. септембра рано ујутро, упутивши се преко Подгорице и Никшића за Босну и Херцеговину. На путу за Славонију прошли смо кроз Бања Луку, у којој су нас на ручку дочекали Свето и Александар Шкрбић, отац и брат Максима Шкрбића, матуранта наше богословије. Пут смо наставили даље, упутивши се преко Босанске Градишке за Републику Хрватску, тј. Славонију. У касним вечерњим сатима стигли смо у Омановце, место недале-

ко од Пакраца. Ту смо у планинском дому лепо дочекани, смештени и угошћени вечером.

Следећег јутра смо из Омановаца кренули за Пакрац. Испред владичанског двора у Пакрацу дочекао нас је Преосвештени Епископ славонски Јован Ђулибрк. Након што смо се упознали са владиком, који је иначе дуго година био професор наше школе, и од њега узели благослов, он нам је дао план нашег боравка у мученичкој Славонији. Предвиђено је било да обиђе-

мо манастир Пакру, а после подне да саслушамо предавање госпође Радане Станишељић, професорке изборне књижевности у IV години гимназије, која је својевремено предавала епископу Јовану, који памти те дане по томе што су целу IV годину гимназије радили само Иву Андрића, те је тако његово познавање Андрића потекло више из средње школе, него са универзитета.

У манастиру Пакри, месту подвизавања Висариона Сараја, дочекао нас је јереј Ђорђе Остојић, парох у Дарувару. Дошавши у манастир затекли смо до суза потресан приказ –напуштен и потпуно руиниран манастир. До манастира се долази преко места Свирач, у којем је својевремено боравио и патријарх Арсеније Чарнојевић, приликом сеобе Срба у Аустроугарску. Манастир је окружен извориштем пијаће воде, за коју предање казује да је чудодејствена. Манастир је пре II Светског рата имао и хидроцентралу, али њу су као

и манастирски конак уништиле усташе. Манастирска црква је из XVI века, а обновљена је 1765. године. Посвећена је Ваведењу Пресвете Богородице. Иконостас је рад Василија Остојића, новосадског иконописца. Из манастира Пакре упутили смо се у Дарувар. У њему већинско становништво чине Хрвати, а после њих најбројнији су Чеси, досељени у време Аустроугарске, па потом Срби. Црква у Дарувару је посвећена оцима I Васељенског сабора. Саграђена је 1765. године.

Након што смо обишли Дарувар, упутили смо се назад за Пакрац у владичански двор како бисмо присуствовали предавању госпође Радане, која нам је тумачила стихове из песме „Стојанка мајка Кнежопољка“, описујући нам лик мајке Стојанке и дочаравајући нам њену љубав према синовима Срђану, Мрђану и Млађану, а и њену везаност за Козару и Кнежпоље, поље невоље, које је прогутало сва три

њена сина. Ову песму је иначе написао Скендер Куленовић, оставивши на кроз њу сведочанство о злочинима почињеним у НДХ-а. После предавања упутили смо се назад у Омановце, на ручак. Остатак дана провели смо шетајући по природи око планинарског дома и уживајући у разним рекреативним активностима.

Следећег дана из Омановаца упутили смо се ка главном граду Републике Хрватске, Загребу, тачније ка Православној гимназији „Кантакузина Катарина Бранковић“, која је основана 2005. године. Ту смо присуствовали предавању познатог режисера Лордана Зафрановића, аутора великог броја филмова о страдањима у Јасеновцу. Након предавања, Митрополит загребачко-љубљански Порфирије је позвао све присутне на свечани ручак у гимназији. Ту смо имали прилику да се упознамо са гимназијалцима, и да са њима разменимо искуства о школо-

вању. Након ручка, у пратњи ученика Православне гимназије, обишли смо зграду Гимназији. Након што смо обишли гимназију, захвалили смо се директору на приређеном дочеку, и упутили смо се назад ка Пакрацу како бисмо стигли на вечерње богослужење.

Вечерњу службу са петохлебницом је служио умировљени Епископ захумско-херцеговачки Атанасије Јевтић, а молитвено су учествовали и Архиепископ берлински Марко из Руске Заграничне Цркве, Епископ маринско-јургински Инокентије из Кемеровске митрополије Руске Православне Цркве и Епископ пакрачко-славонски Јован. За певницом су певали наши појци.

Следећег дана, 8. септембра, у раним јутарњима сатима напустили смо Омановце и упутили се ка Јасеновцу, месту у ком је велики број страдалника недужно изгубио животе од усташке руке. Стигавши у манастир Јасеновац, прво смо присуствовали Светој литур-

Висарион САРАЈ (крштено име Никола) је православни новомученик и свети-тељ из XVIII века. Рођен је 1714. године у месту Мајдан у Босни, од родитеља Максима и Марије. Када је напунио осамнаест година отишао је у Свету зе-мљу. Тамо се замонашио у манастиру Светог Саве Освећеног и узео монашко име Висарион. По повратку из Свете земље, посетио је манастире Свете Горе. Након тога је у манастиру Пакра служио као јерођакон седам година. Ту је био рукоположен и у чин јеромонаха.

Године 1742. патријарх Арсеније IV Јовановић Ша-кабента (1726–1748), послао га је у Банат и Тран-силванију да тамо својим проповедима подржи православне у одупирању унијатском притиску. Путовао је од места до места и свуда пропове-дима подржавао православне да буду истрајни. Често је у многима од њих дочекиван великим народним литијама, упаљеним свећама, кадио-ницама и црквеним звонима.

Године 1744. угарске власти су га због тога ухап-силе и затвориле у тамницу у граду Сибињ. Након тога је премештан у тамнице у Деви, Темишвару и Раабу, и на крају у тамницу Куфштајн у Ти-ролским планинама, где је изнурен патњама и мукама и умро.

Канонизован је 28. фебруара 1950. од стране Светог синода Румунске правосла-вне цркве што је потврдио и Свети архије-рејски сабор Српске православне цркве, дана 14. јуна 1962.

Православна црква помиње Препод-ног Васариона 21. октобра по јули-јанском календару.

*Свети Висарион Сарај,
икона, рад Дамира Младеновића*

гији којом је началствовао Архиепи-скоп берлински Марко, а саслуживали су му господа Епископи: маринско-јур-гински Инокентије, будимљанско-ник-шићки Јоаникије, пакрачко-славноски Јован и умировљени захумско-херце-говачки Атанасије, као и многобројно свештенство и свештенмонаштво. За певницом су певали ученици Цетињ-ске и Крчке богословије. По завршетку

Литургије, епископи и сабрани верни-ци су се упутили ка спомен-комплексу Јасеновац, месту где се некада налазио логор смрти, где је пререзан славски колач у част новопросијављених Муче-ника. Иако ту готово више нема тра-гова насиља над недужним људима, то је место свакако језиво и застрашу-јуће. По завршетку молитве на месту некадашњег логора, вратили смо се до

манастира на послужење које је припремило сестринство. Након послужења заблагодарили смо Преосвећеном Епископу Јовану, захваливши му се на дочеку који нам је приређен и на свему што смо видели.

Узевши благослов од владике напустили смо мученичку Славонију. У повратку поново смо дочекани од стране породице Шкрбић у ресторану „Пастир“, где смо били угошћени на ручку. Захваливши се породици Шкрбић на свему, пут смо наставили ка Требињу, граду на самом југу БиХ. Стигавши у касним вечерњим сатима сместили смо се у један хостел које нам је резервисало свештенство Саборног требињског храма.

Следећег дана, 9. септембра, на празник Преподобног Пимена Великог и Сабора Српских Светитеља, узели смо учешће на Светој литургији у Саборном храму Преображења Господњег у Требињу. По завршетку Литургије, у парохијском дому, свештенство хра-

ма приредило је ручак за професоре и ђаке богословије. Након ручка добили смо слободно време да прошећамо градом и да се упознамо са његовом историјом. У поподневним сатима кренули смо назад за Црну Гору. Свртали смо у Никшић, у дом протојереја Василија Брборића – оца Лазара Брборића, ученика III разреда наше богословије – који нас је са својом породицом угостио на трпези љубави. Захваливши се породици Брборић, а нарочито проти Василију, поздравили смо се са њима и преко Подгорице вратили се назад на Цетиње.

Благодаримо Господу Богу који нам је допустио да обиђемо пределе мученичке Славоније и упознамо народ који и дан данас, хвала Богу, живи на тим просторима али нажалост и не у тако великом броју.

Приредили: Стефан Стевлић, Матија Минић и Никола Савић, ученици IV разреда

НЕМОЉМО СЕ ОГАЛУШИТИ О ДАР ХРИСТОВ

Бесједа одржана у Цетињском манастиру током Часној постоа 2018,
као вјежба из предмета Омилијика

У име Оца и Сина и Светога Духа, Ваше Високопреосвештенство, високопречасни оче ректоре, часни оци, преподобне сестре монахиње, поштована браћо и сестре Хришћани, *Узмише, једитше, ово је Тијело моје, како се за вас ломе* (1 Кор. 11, 24).

Ове ријечи живота изречене су по први пут прије више од два миленијума, у тренутку када је људска природа тумарала адамовском тамом помраченог ума, безизлазним сокацима трулежи и смрти. Изустиле су се у оној сионској горњици у ноћи уочи страдања Сина Божјег, освијетливши роду људском пут ка Царству небеском, пут ка животу.

Нарочито у данима овог Часног и Великог поста сјећамо се како Бог из љубави створи човјека по „лику и подобију својему” (1 Мој. 1, 27), као круну свега створеног. Но, човјек, одбацивши своје пређашње достојанство, привоље се смрти и трулежи, и удаљи од Творца и Животодавца. Оставио је човјек Бога, али Бог оста вјеран роду људском; заборавио је човјек на Бога, али Бог бдијаше над сваком душом створеном. Зато подизаше Бог у Израилу пророке који објављиваху ријеч Његову, „а кад дође пуноћа времена” – каже ап. Павле – „посла Бог Сина својега, који се роди од жене, који би под законом, да искупи оне који су под законом, да примимо усиновљење” (Гал. 4,4-5).

Оваплоћење Бога који дарује живот свој твари засигурно је најрадоснији тренутак за смрћу оковани род људски, најсветији моменат у историји свијета, највећа почаст икад икоме указана, и као таква, за очекивати је да оваплоћени Логос са највећом радошћу буде дочекан од рода људског, као Спаситељ од смрти и гријеха, као Животодавац. Ако се човјек не би, којим случајем, обрадовао при доласку самога Бога на земљу, бар би, онда, постиђен и поплашен гријехова својих ради, као некада у рају Адам и Ева, покушао да се сакрије (1 Мој. 3, 8-9). Међутим, синови овога свијета нису се обрадовали Божјем доласку, а још мање постидјели и поплашили, него су вјечног Бога изругали, поплували, ударцима Му ране нанијели и са разбојницима Га на крст распели. „А Он” – објављује пророк Исаија – „болести наше носи и немоћи наше узме на се, а ми мишљасмо да је рањен, да га Бог бије и мучи. Али он би рањен за наше преступе, избијен за наша безакоња; кар бјеше на њему нашега мира ради” (Ис. 53, 4-5).

Ми овога пута нећемо говорити опширно о Христовом оваплоћењу, страдању и васкрсењу, већ о Тајни над тајнама, о Светој тајни Сионске горњице, Тајни у којој сâм Христос приноси себе као жртву за живот свијета, како о томе читамо у посланици Јеврејима: „Јер такав нам Првосвештеник тре-

Сшварање Адама, мозаик, Палајинска катедрала, Палермо, XII в.

баше: свет, незлобив, чист, одвојен од грешника и виши од небеса; који нема потребе, као они првосвештеници, да сваки дан приноси жртве, најприје за своје гријехе, а потом и за народне, јер Он ово учини једном заувјек пријевши самога себе” (Јев. 7, 26-27).

„А дође дан бесквасних хљебова у који требаше клати пасхално јагње. И посла (Исус) Петра и Јована рекавши: Идите и уготовите нам Пасху да једемо” (Лк. 22, 7-8). Као што нам је већ познато, драга браћо и сестре Хришћани, Пасха (или јеврејски – Песах) је велики јеврејски празник установљен у знак сјећања на излазак Јевреја из Египта, и конкретно на њихово ослобађање од ропства фараону и пролазак кроз Црвено море према Обећаној земљи. Символика самог празника веже се за онај, такође свима вама добро познат догађај описан у књизи Изласка,

када Бог заповиједа да свака породица крвљу јагњетовом покропи довратнике домова у којим буду јели Пасху јер ће Јахве те ноћи походити Мисир и како сам каже: „Крв она биће вам знак на кућама... и кад видим крв, проћи ћу вас, те неће бити међу вама помора кад станем убијати по земљи Мисирској” (2 Мој. 12, 13). Господ заповиједа Израиљу да празнуј тај дан „од кољена до кољена; законом вјечним” (2 Мој. 12, 14). Дакле, Јудеји славе Пасху једном годишње, првог мјесеца, који се изворно назива Авив, и након вавилонског ропства Нисан, четрнаестог дана. У вријеме Христово Пасха се празновала заједно са празником Бесквасних хљебова који се славио од 15. до 22. истог мјесеца.

Господ, као што и сам каже и дјелима то свједочи, није дошао да укине Закон или Пророке, већ да испуни (Мт.

Тајна вечера, минијатура, рукојисни Псалтир, Јерусалим, XII в.

5,17), због тога и заповиједа двојници својих ученика да пођу и да уготове Пасху. Ово испуњење Закона и Пророка наговјештава и пророк Јеремија када каже: „Ево иду дани, говори Господ, кад ћу учинити с домом Израљевиим и с домом Јудинијем Нов завјет, не као онај који учиних с оцима њиховијем... Метнућу завјет свој у њих, и на срцу њихову написаћу га, и бићу им Бог и они ће ми бити народ... јер ћу им опростити безакоња њихова, и гријеха њиховијех нећу више помињати” (Јер. 31, 31-34). Управо овај Нови завјет који Бог најави устима пророка испунио се на Тајној вечери, и Нова Пасха јесте Христос, чијом крвљу спасење дође и чијом „раном ми се исцијелисмо” (Ис. 53, 5).

Питамо се, међутим, зашто се баш Тајна вечера сматра као догађај склапања Новог завјета Бога и човјека? Зар то није могло бити оваплоћење Сина Божјег, Преображење на гори Тавору, Васкрсење или Вазнесење? Ваистину, сва дјела Божија су велика и чудесна али ни у једном од њих ми не можемо узети учешћа ако се претходно са Богом не сјединимо, ако се са Христом не сјединимо. И то сједињење не бива у екстази и вансебности, напротив, оно бива у крајњој присебности, једењем и пијењем Тијела и Крви Христове. Зато је, народе који Христово име носиш, Тајна вечера Тајна над тајнама и извор Живота. Христос, који је сам Живот и свему даје живот, дарује на Евхаристији своје тијело и крв да бисмо и ми, као они који нису у стању да се спасу од смрти испуњавајући дјела Закона, били дио Тијела Христовог и самим тим били дио Живота. Он чврсто поручује: „Ако не једете тијело Сина Човјечијега и не пијете крви његове, немате живота у себи. Који једе моје тијело и пи-

је моју крв има живот вјечни; и ја ћу га васкрснути у последњи дан... Ово је хљеб који сиђе с неба: не као што оци ваши једоше ману, и помријеше; који једе хљеб овај живјеће вавијек” (Јн. 6, 53-54.58). Мана је била храна с неба, али ни као таква не бјеше у стању да пружи Израљцима живот вјечни. Текла је и вода из сувог камена, али, опет, беживотна. Зато је цијели Стари завјет само икона и наговјештај онога што ће се десити оваплоћењем Ријечи Божје.

Ова је чаша Нови завјет у мојој крви; ово чинише,

кад јод њијеше, у мој сјомен (1 Кор. 11,25).

У старом Израљу, јемство и потврда да ће народ поштовати Божји Закон била је крв жртве, због тога се сада крв Христова излива за отпуштење гријехова и као јемство помирења са Богом, како каже првоврховни Апостол: Њега „одреди Бог да буде крвљу својом жртва помирења кроз вјеру, да покаже правду своју опроштењем пређашњих гријеха” (Рим. 3,25).

Не може наш ум појмити величину Христове жртве, нити људско срце љубав Његову достићи, али може видјети како се губе, негдје у даљини, без краја... Зато, браћо, немојмо се оглушити о дар Христов, који нам дарује ништа мање до самога себе, своје тијело и своју крв. Спремајмо се за свето Причешће са љубављу и благодарношћу, приступајмо му са вјером и страхом.

Госпode, „Ти си нас из небића привео у биће, и кад смо отпали подигао си нас опет, и ниси одустао да све чиниш док нас ниси узвео на небо, и даровао нам твоје будуће Царство” (молитва Узношења), Теби слава и хвала вавијек.

Амин.

Професор др Васиљ Јововић

СТАЗАМА СВЕТОГ ЈОВАНА ВЛАДИМИРА

У оквиру ваннаставних активности, професори и ученици Богословије су били 22. маја 2018. на научно-истраживачкој теренској екскурзији „Стазама Светог Јована Владимира“.

У екскурзији су учествовали професори: Аполон Мишченко, Александар Вујовић, Ивана Јовановић, Јана Рајковић и Васиљ Јововић. Организатор ове екскурзије био је професор Благоје Рајковић. Ученици трећег разреда који су ишли на ову екскурзију су: Огњен Боричић, Александар Дамјановић, Драгољуб Симовић, Милорад Ђокановић, Матија Минић, Никола Савић и Стефан Стевлић.

Рута екскурзије била је Цетиње – Подгорица – Врака – Скадар – Розафа – Широка (Тарабош) – Свач – Бар – Цетиње. Циљ екскурзије био је упознати ученике са историјом мјеста које смо обилазили, развојем хришћанства на овим областима, као и сакралним објектима које смо посјетили. Приоритет је стављен на вријеме кнеза Јована Владимира (крај IX – 1016. година) владара средњовјековне српске државе Дукље, његову мученичку смрт, као и на развој и обиљежја његовог култа.

Екскурзија се кретала трасама некадашњег Зетског пута *Via de Zenta*, који је током средњег вијека био једна

Испред цркве у Враки

У цркви у Скадру

На скадарској тврђави

На зидинама Скадра

Исјед остатака цркве у Свачу

Појед на Шаско језеро

СВАЧ

Остаци средњовјековног града Свача налазе се 20 км сјевероисточно од Улчиња на путу Бар – Скадар у Црној Гори. Грађен је на једном од гребена Шаског брда које се пружа од сјеверозапада према ријеци Бојани између Шаског језера на југу и Анамалског поља на сјеверу и сјевероистоку.

Оснивање града Свача везује се за фортификационе радове цара Јустинијана у VI вијеку, а Свач је вјероватно насељен ромејским избјеглицама из Драчке области које су бјегале пред словенским упадима и пљачком, тј. након словенских напада који су у прва два таласа дошли до Драча, 548. године и 587/8. Ромејске избјеглице са собом доносе и свог заштитника, Свештеномученика Астија (првог епископа и патрона града Драча). Основано је вјеровање да топоним Свач долази управо од имена овог ранохришћанског свештеномученика.

Свач се први пут спомиње у писаним изворима у фалсификованој були папе Захарија из 743. године као епископско мјесто. Сматра се и да је био једна од резиденција дукљанског кнеза Владимира (друга половина X вијека – 1016). Године 1183. Стефан Немања га је припојио својој држави. Тешко је разорен 1242. године, у провали Монгола. Обновила га је у другој половини XIII вијека краљица Јелена Анужујска, подижући и фрањевачки манастир Свете Марије у Подграђу и катедралну цркву Светог Јована у Горњем граду. У периоду Немањића град кује и сопствени новац са ликом Светог Јована на аверсу и стилизованим утврђењем на реверсу.

Већ у другој половини XIV вијека, када долази под власт Балшића, драстично опада његова моћ. Ипак, епископија му опстаје и током XV вијека. Око 1470. године био је сведен на ниво села („*villa de Suazzo*”).

Зигине Свача

од жила куцавица у овом дијелу Балкана. Један крак овог пута кретао се од Котора, преко Његушког и Цетињског поља, ка средњовјековној Рибници (Подгорици) и даље за Скадар. Ови крајеви били су у саставу државе кнеза Јована Владимира, који је први српски владар проглашен светим.

У мјесту Враки налази се црква Св. Тројице, подигнута 90-тих година прошлог вијека, након вишедеценијског периода атеизма и прогона Пра-

вославне Цркве у Албанији. Црква Св. Тројице подигнута је заслугама Митрополита црногорско-приморског и скендеријског г. Амфилохија и Архиепископа албанског г. Анастасија. На иконостасу ове цркве се налази и икона Светог Јована Владимира. У Враки је путнике љубазно и предусретљиво дочекао ђакон Иван Поповић.

У Скадру су учесници екскурзије посјетили православни храм Албанске Цркве, гдје их је срдечно дочекао отац

У Саборном храму Свештој Јована Владимира у Бару

Александар Петани. Укратко о историјату цркве и уопште о Албанској Православној Цркви говорио је отац Никола Петани, истакавши значајну улогу митрополита Амфилохија у обнављању вјерског живота на подручју Скадра.

Након обиласка ужег градског језгра, ђаци и професори су обишли и скадарску тврђаву – Розафу, која се налази на брду окруженом са три ријеке, са којег се пружа величанствен поглед на Скадарско језеро, град Скадар, ријеке Бојану и Дримац и брдо Тарабош.

Посебна пажња поклоњена је обиласку древног града Свача, који је данас у рушевинама и за који се везује име Светог Јована Владимира. У ближој околини Свача се налазе локалитети везани непосредно за култ светитеља. У близини је брдо Владимир, за које се претпоставља да је брдо Облик, гдје се диоклијски кнез Јован Влади-

мир склонио пред војском бугарског цара Самуила. Село у близини остатака града Свача назива се по српском кнезу Владимир. Највећа светиња је манастир Пречисте Крајинске, на пар километара од града Свача, у коме су почивале светитељеве мошти.

Стигавши у храм Светог Јована Владимира у Бару, ђаци и професори су дочекани од старешине храма, отац Слободана Зековића и свештеника Младена Томовића. Ту су отпјевали тропар и пјесме посвећене Светом Јовану Владимиру. У капели посвећеној Петру II Петровићу Његошу Ловћенском Тајновидцу ђаци су отпјевали тропар светитељу. Након тога учесници екскурзије су били на трпези љубави коју је приредио отац Слободан са братством храма. Послије пријатног дружења учесници екскурзије су се вратили преко Петровца и Будве на Цетиње.

Случајно те волим

Девојко драга
са очима као два смарагда,
духа ведра...
Таква душа лепршава
сада мени треба.

Погледом нехајним
дотакни макар раме моје,
да мислим, да маштам –
можда нам се усне споје.

Девојко сјајна,
те усне твоје насмејане
и осмех твој звонки
додирују звезде у овој
топлој ноћи...
Моје срце сада
све више чезне...
Све се више нада...

Девојко,
од дуге сваке лепша,
глас твој, реч баш свака
у глави је песма.
А стас...
Витак, заносан...
носи ме кроз снове,
и жеља се рађа већа
да ходамо удвоје.

Девојка мила
крај мене је прошла,
са косом дугом,
сјајном као свила...
Чини ми се као да је вила.
О, само кад би моја била!

*Срђан Ж. Вучановић,
ученик III разреда*

Дародавци са оцем ректором и професорима Ботословије

Дар Богословији – нови минибус

Трудом и љубављу свештенства СПЦ из Њемачке и великог броја добротвора из тамошњих парохија, почетком новембра 2018. г, Цетињска богословија је добила на поклон минибус од седамнаест путничких мјеста (марке Фолксваген – крафтер, 2008. годиште). Новчани износ овог прилога, укључујући и трошкове транспорта, износи око 17.000 евра.

Покретач и вођа овог човјекољубивог подухвата је свештеник Миленко Марковић, парох у Филинген–Швенингену, који је, уз благослов својих надлежних архијереја и несебичну помоћ приложника Цркве, успио да сакупи сва потребна средства, и да се до краја ангажује око транспорта овог возила из Њемачке па све до Цетиња.

Овај Минибус је на Цетиње стигао на Митровдан, 8. новембра ове године, а заједно са оцем Миленком, том приликом су Цетињску богословију посјетили и свештеници протојереј Слободан Тијанић из Фридрихсхафена и протонамјесник Јован Гатарих из Фрајбурга.

Ово је велика помоћ животу и раду наше богословске школе, јер се не може описати колика је потреба да се, у склопу редовних и празничних служби, широм Црне Горе, цетињски богослов-

ци нађу на сваком мјесту. А то подразумева њихово учешће у богослужењима, градским литијама и свечаним академијама. Често су наши ђаци у

прилици да помажу у бројним пословица уређења и изградње на манастирским и црквеним имањима која се налазе ван Цетиња. А ако овоме додамо и бројне педагошко-просветне екскурзије које се одвијају у склопу наставног плана и програма, и које су обавезне, онда је јасно да је без посједовања једног оваквог возила живот школе готово незамислив – свака таква потреба се остварује тако што се ангажују други превозници, што повећава материјалне трошкове живота Богословије.

Захваљујући прије свега оцу Миленку овај је проблем иза нас, и убудуће ћемо моћи да сасвим слободно и без оптерећења организујемо сва школска путовања.

Још једном благодаримо од срца оцу Миленку и свим братољубивим људима који су у овом подухвату учествовали.

Нека им Господ узврати сваким добром, молитвама Светога Петра Цетињског Чудотворца.

*Професори и ученици Богословије
Свештој Пейтра Цетињској.*

о. Миленко Марковић

ИЗ ЖИВОТА БОГОСЛОВИЈЕ У ПРВОМ ПОЛУГОДИШТУ ШКОЛСКЕ 2018/19.

Предавања гостујућих професора

Као и претходних школских година, и овог полугодишта су ученици Богословије имали прилике да од гостујућих предавача чују неколико интересантних предавања на различите теме.

Прво такво предавање одржао је г. Крсто Станишић, докторанд теологије на Универзитету „Лудвиг Максимилијан“ у Минхену, у уторак, 11. септембра. Он је говорио о Православној Цркви у Финској, а његовом су предавању

присуствовали сви ученици Богословије, као и ректор и господа професори.

Нашу Богословију посјетили су 12. октобра професори на Учитељском факултету у Призрену (привремено премјештеном у Лепосавић), проф. др Живорад Миленовић и проф. др Бошко Миловановић. Њих су дочекали и са историјатом и животом школе упознали ректор протојереј–ставрофор Гојко Перовић и господа професори. После обиласка школе, у ђачкој трпезарији проф. др Живорад Миленовић је професорима и ученицима одржао занимљиво и корисно предавање под називом „Учење учења“.

Кинематографска секција

Овога полугодишта ђаци и професори су били у прилици да уживају у врхунским кинематографским остварењима разних жанрова и продукција,

Манастир Ждребаоник. 20. септембар

а у оквиру кинематографске секције, око које су се потрудили ђакон Александар Лекић и ректор, о. Гојко Перовић. Током тих вечери, одржаваних у принципу једном недељно, ђаци и заинтересовани професори су између осталог имали прилике да виде класик америчке кинематографије „Тачно у подне“, руско-амерички филм „Чин јереја – исповест самураја“, британски филм „Мисија“, домаћи филм „Идемо даље“, као и документарни филм о Првом свјетском рату „Где цвета лимун жут“.

Секција је тако замишљена да се по завршетку пројекције о филму разговара, те се на тим вечерима могло чути добрих и занимљивих опажања и анализа, како од стране професора, тако и од стране ученика.

Обнова информатичке учионице

Током првог полугодишта ове школске године, залагањем и трудом професора Слоба Станишића, а прилозима добротвора школе, обновљена је и новим рачунарима и „Sony“ smart телевизором (величине 65 инча) опремљена информатичка учионица. Тако су ђаци и професори добили још један, модеран и функционалан простор за учење и извођење наставе.

Литија са моштима Св. Арсенија Сремца

Светом литургијом, коју је 20. септембра у манастиру Ждребаонику служио Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, уз саслужење Епископа будимљанско-никшићког Јоаникија, бројног свештенства, монаштва и вјерног народа, започеле су Духовне свечаности (20–27. септембра) у славу празника Рођења Пресвете Богородице и доласка моштију Светог Арсенија Сремца, великог српског јерарха, у манастир Косијерево. Након Свете литургије, на којој су појали и наши матуранти, предвођени професором Александром Вујовићем, Литија са моштима Светог Арсенија је кренула из Ждребаоника у Косијерево.

На празник Воздвижења Часног крста, 27. септембра, ученици трећег разреда, предвођени својим разредним старешином протојерејем мр Арсенијем Радовићем и професором Аполоном Мишченком, учествовали су и појали на Светој архијерејској литургији у Саборном храму Светог Василија Острошког у Никшићу, поводом доласка у овај град моштију Светог Арсенија Сремца, којег трећи разред прославља као свог заштитника. Свету литургију је служио Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије, а

Освећење манастира Стањевићи, 22. септембар

саслуживало му је бројно свештенство и свештенмонаштво Епархије будимљанско-никшићке и Митрополије црногорско-приморске.

Освећење манастира Стањевића

У суботу, 22. септембра, освештан је обновљени манастир Стањевићи. Свету службу Божију служио је Митрополит црногорско-приморски Амфилохије уз саслужење Преосвећене господе Епископа: будимљанско-никшићког Јоаникија, полошко-кумановског Јоакима, пакрачко-славонског Јована, милешевског Атанасија, бихаћко-петровачког Сергија, диоклијског Методија, умировљеног захумско-херцеговачког Атанасија, архимандрита Методија, игумана манастира Хиландара, архимандрита Прокопија из Антиохијске Патријаршије, свештенства, монаштва и вјерног народа.

У том светом чину учествовали су матуранти Цетињске богословије, предвођени својим професорима.

У посјети манастиру Морачи

Ученици трећег разреда, предвођени својим разредним старешином протојерејем мр Арсенијем Радовићем и професором Аполоном Мишченком, посјетили су 29. септембра древну немањићку светињу, манастир Морачу, и новосаграђену цркву Светог Климен-

та Охридског и Светог Пантелејмона у Барама Радовића. У Барама Радовића посјетили су и родну кућу митрополита Амфилохија и били гости г. Вучице Радовића.

У посјети манастиру Бешка

У сриједу 3. октобра, ученици четвртог разреда посјетили су манастир Бешку на Скадарском језеру. Ученике, које је предводио професор Аполон Мишченко, дочекало је сестринство манастира на челу са мати Фотином, које их је упознало са историјатом манастира. Ђаци су помогли монахињама на манастирској економији.

Следећу екскурзију по манастирима Скадарског језера за ученике Богословије организоваће сестринство манастира, а у плану је посјета манастирима: Морачник, Старчева Горица и Врањина.

Петогодишњица освећења Саборног храма Христовог Васкрсења

У недељу 7. октобра, на празник Свете првомученице Текле, поводом прославе петогодишњице освећења Саборног храма у Подгорици служена је Литургија, којом је началствовао Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, уз саслужење Епископа захумско-херцеговачког Димитрија,

У њосјеџи Будви и манасџирима Подмаине, Прасквица и Русџово

бројног свештенства, свештеномонаштва и вјерног народа.

На служби је појао октет ученика Богословије предвођен професором Александром Вујовићем.

У гостима у Будви

Ученици другог разреда су у недељу 14. октобра, на празник Покрова Пресвете Богородице, били на једнодневном излету у Будви.

Прво су били на Светој литургији у цркви Пресвете Тројице у Старом граду. Литургију су служили протојереј Борис Радовић, протојереј Петар Церовић и ђакон Павле Љешковић, професор Цетињске богословије, а на њој су појали чланови хора „Свети Јевстатије Превлачки” и богословци.

После Литургије у сали парохијског дома приређено је послужење за богословце, гдје су сви саборно отпјевали

Свети Пећар Цетињски: бденије, архијерејска литургија и њазначна академија

Свети Петар Цетињски

неколико црквенонародних и приморских пјесама. Отац Борис је даривао ученике пригодним поклонима, а разредни старешина другог разреда, професор Александар Вујовић, захвалио се будванском свештенству и члановима црквеног хора на указаном гостопримству.

После обиласка Старога града, госте са Цетиња угостио је на ручку г. Зоран Звицер у свом ресторану „Порто“. Уваженог господина Звизера професори су поздравили, благодаривши му на гостопримству и уручивши му поклоне.

Након ручка, професори и ученици су обишли манастир Подмаине, у ком их је дочекало братство манастира, а јерођакон Јоаким им је говорио о историјату манастира и о његовој обнови. На крају су обишли и манастир Рустово, у ком су их топло и срдечно дочекале сестре монахиње.

Ученике другог разреда су на овај излет водили професори ђакон Павле Љешковић, Аполон Мишченко, Благоје Рајковић и Александар Вујовић.

Кошаркашки турнир

У суботу 18. октобра у Богословији је одржан Кошаркашки турнир на ком је наступило шест ђачких екипа и једна професорска. Професори и капитени екипа жриједом су утврдили распоред утакмица по групама. После утакмица по групама, одигране су полуфиналне утакмице и утакмице за прво и треће мјесто.

У утакмици за треће мјесто боља је била екипа „Спортисти“, која је савладала екипу „Кузбас“. У финалној утакмици екипа „Морача“ савладала је екипу „Самураји“.

Првопласирана екипа „Морача“, састављена је од ученика трећег разреда: Василија Бољевића, Николе Кисића и Дејана Живановића.

Свети Петар Цетињски – слава Богословије

Празнична и молитвена радост је почела свечаним бденијем у навечерје празника пред моштима Светог Петра Цетињског у Цетињском манастиру а настављена је на дан празника, 31.

Литургија Светио̑ аџосџола Јакова

октобра, Светом службом Божијом, коју је служио Митрополит црногорско-приморски Амфилохије са Преосвећеним архијерејима: будимљанско-никшићким Јоаникијем, рашко-призренским и косовско-метохијским Теодосијем, захумско-херцеговачким и приморским Димитријем, буеносајреским и јужно-централноамеричким Кирилом, диоклијским Методијем и умировљеним захумско-херцеговачким Атанасијем.

Празничној атмосфери допринио је једнодушним појањем хор ђака наше богословије под диригентском палицом професора ђакона Михајла Лазаревића.

Након Литургије је у трпезарији Богословије одржана пригодна празнична академија, коју су приредили професори и ђаци, а на којој се бесједом сабранима обратио ђакон Лека Вујисаић. Потом су гости угошћени на свечаном ручку.

Парастос за упокојене професоре, ученике и особље Цетињске богословије

У четвртак 1. новембра, служена је Света литургија у Цетињском манастиру и парастос за упокојене професоре, ученике и особље Цетињске богословије.

После Литургије, Владика диоклијски г. Методије служио је парастос, а на крају се кратком бесједом ученицима обратио митрополит Амфилохије, подучивши их о важности читања текста из књига Светих пророка.

Литургија Св. апостола Јакова

У понедељак 5. новембра, ученици петог разреда појали су на Јаковљевој Литургији у Храму Христовог Васкрсења у Подгорици.

Свету литургију Светог Апостола Јакова је служио Епископ буеносајрески и јужно-централно амерички Кирило уз саслужење свештенства храма.

Свети Арсеније Сремац – слава трећег разреда

У суботу 10. новембра 2018. године, на празник Светог Арсенија Сремца, у манастиру Ждребаонику, поред свечевих моштију Свету литургију су служили Митрополит црногорско-приморски Амфилохије и Епископ будимљанско-никшићки Јоаникије са бројним свештенством и свештенмонаштвом. У прослави у манастиру Ждребаонику су учествовали и ученици трећег разреда, XXV генерација обновљене Цетињске богословије (2016–2021), који Светог Арсенија прослављају као свог заштитника, предвођени својим раз-

Парасѣос

редним старешином протојерејем мр Арсенијем Радовићем и професорима Аполоном Мишченком и Благојем Рајковићем.

На крају Литургије митрополит Амфилохије је заблагодарио поклоницима из Њемачке, ЦО за централни Шварцвалд на челу са протојерејем–ставрофором Миленком Марковићем, на минибусу који је њихова црквена општина поклонила нашој Богословији, и тим поводом је оцу Миленку уручио архијерејску захвалницу.

Свѣѣи Арсеније Сремац, Жгребаоник

Турнир у стоном тенису

У мјесецу новембру је одржан ђачки турнир у стоном тенису. Прво мјесто је освојио матурант Немања Павловић, другопласирани је био матурант Дејан Додиг, а трећи је био првак Вељко Сивовић.

Картинг

Управа школе, на иницијативу неколико професора, организовала је матурантима занимљив излет – возњу у картинг центру недалеко од Подго-

Свѣѣи Арсеније Сремац, слава ѣрећеѣ разреза

рице. Тамо су их 15. новембра, после часова, повели професори отац Немања Кривокапић, Драган Радоман, Апелон Мишченко и Благоје Рајковић. У возњи су уживали и ђаци, али и професори.

Коло српских сестара из Подгорице у гостима у Богословији

У суботу 1. децембра Богословију су посјетиле чланице Кола српских сестара из Подгорице, на челу са предсједницом Олгом Стојановић, гђа Ирина Булатовић и г. Никола Вујић, који су донијели ђацима гардеробу, постељину и храну.

На ручку су били и игуман манастира Подмаина Рафаило Бољевић и игуманија манастира Савина главица, Текла Зорић.

Госте и добротворе школе је поздравио и на поклонима се захвалио професор ђакон Душан Биговић. Потом је игуман Рафаило ученицима одржао кратко предавање о величини свештеничке службе.

Свети Мардарије Љешанско-либертивилски – слава ђака II разреда

Уочи празника Светог Мардарија, у уторак 11. децембра, свечано вечерње богослужење са петохлебницом у Цетињском манастиру служили су јеромонах Јустин Мреновић и јерођакон Јаков Нинковић.

За пјевницом су појали ученици другог разреда, који прослављају светитеља Мардарија као славу разреда. Чин освештавања петохлебнице служио је Митрополит црногорско-приморски Амфилохије уз саслужење оца Јустина и јерођакона Јакова.

У току вечерње службе митрополит Амфилохије је изнио кивот са дијелом моштију Светог Мардарија, и вјерници су имали прилику и благослов да се поклоне и цјеливају његове свете мошти. Митрополит Амфилохије је сабране поучио о житију Светог Мардарија, указавши у бесједи после службе на најважније детаље из Светитељевог житија.

Сутрадан је Светом литургијом у Корнету у Љешанској нахији, у сеоској цркви посвећеној Светом великомученику Георгију, началствовао митрополит Амфилохије, уз саслужење свештенства Митрополије црногорско-приморске и уз молитвено учешће вјерног народа.

Свети Мардарије Љешанско-либерџивилски – слава ђака II разреда

Литургијском сабрању у Корнету присуствовали су и ђаци другог разреда на челу са својим разредним старешином професором Александром Вујовићем. Њихов славски колач је након Литургије на темељима Светитељеве родне куће благословио и преломио митрополит Амфилохије.

Прослава ђачке славе је настављена свечаним ручком у трпезарији Богословије. На ручку је ректор, отац Гојко Перовић, поздравио госте и вишегодишње сталне добротворе школе: професора Економског факултета у Подгорици Миљивоја Радовића и браћу Петра и Влада Величковић, власнике ланца продавница Sport vision. Браћа Величковић су том приликом Богословију даривали са комплетном опремом за кошарку и фудбал, а школски фонд за помоћ потребитим и даровитим ученицима новчаном донацијом.

После свечаног ручка за све присутне приказан је филм о Светом Мардарију „Тихи кутак Христов”, редитеља Ради-

сава Раја Јеврића, који се прије пројекције кратко обратио присутнима.

Промоција књига Војислава – Буда Гледића

У четвртак 15. децембра, у трпезарији Богословије уприличена је промоција књига из едиције о великанима српске науке, аутора Војислава – Буда Гледића. Говорили су ректор о. Гојко Перовић, Радојица Радовић и аутор. Ученици Богословије, Немања Павловић и Срђан Вучановић, читали су одломке из књиге о Николи Тесли.

XXVII ГЕНЕРАЦИЈА БОГОСЛОВАЦА

ОБНОВЉЕНЕ БОГОСЛОВИЈЕ СВЕТОГ ПЕТРА ЦЕТИЊСКОГ

Дарко Драгичевић

Милутин Ерцег

Драган Илић

Јовица Јовановић

Стојан Ковљен

Богдан Миловановић

Милош Пантелић

Вељко Симиовић

Ученици XXVII генерације (2018–2023)
обновљене Богословије Светог Петра Цетињског
са својим разредним старешином,
професором Благојем Рајковићем

